

LISBON

LEADERSHIP AND INNOVATION UNIVERSITY

MARCH 1-2, 2023, LISBON, PORTUGAL

Proceedings of the International Conference «SCIENTIFIC DISCUSSIONS: WORLD ISSUES» (March 1-2, 2023, Lisbon, Portugal). LIU. 2023. 108 P.

Proceedings of the International Conference contain scientific articles and reports of doctors of sciences, professors, researchers, scientists, lecturers, teachers, students of different degree levels as well as other interested persons and practitioners from all over the world in different fields.

Articles are published in the author's edition and formatting.

The authors are responsible for the accuracy of the information.

If plagiarism is found, only the authors are responsible.

The editors have the right to make changes that do not change the content and essence of the article.

e-mail: insciencon@gmail.com

New conferences on the website: <https://sciencon.mozello.site.com/>

CONTENTS

PEDAGOGICAL SCIENCES.....	7
Nataliia Vasylyshyna. CASE STUDY METHOD IN THE SURVEYS OF THE XXI CENTURY: ADVANTAGES AS WELL AS LIMITATIONS	7
Antonenko A.O., Aliksieieva H.N., Smolina I.S. VR AND AR TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS: A PRACTICAL ASPECT	15
Gostishcheva N.O., Kharchenko T.I. SOME ASPECTS OF TEACHING MILITARY VOCABULARY IN THE ENGLISH CLASSROOM.....	21
Pugach M. P., Kalash O. V., Sevidov S. S. PREPARATION OF THE ELEMENTARY PHYSICS TEXTBOOK PROJECT WITH PROBLEM SOLVING EXAMPLES	26
Revutska O.V., Parkhomenko M.V., Malueva T.V., Lytvychenko D. DIFFERENTIAL DIAGNOSTICS OF CHILDREN’S DISORDER OF SPEECH PRONOUNCIATION COMPONENT	31
ECONOMIC SCIENCES	38
SHCHUS S.M. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE DEFINITION AND IDENTIFICATION OF FINANCIAL CRISIS	38
Kalash O.V., Shuvanova O.V., Kvasnitska.G.M. RESEARCH OF THE ELASTICITY OF DEMAND FOR CONSUMER GOODS	44
BIOLOGICAL SCIENCES.....	49
Volkodav A.O., Talovska S.S. INVESTIGATION OF DRINKING WATER QUALITY OF URBAN SOURCES OF THE CITY OF KHARKIV IN HOME CONDITIONS	49

TECHNICAL SCIENCES	54
Voskoboinick V. PRINCIPLES OF WAVE RENEWABLE ENERGY CONVERSION	54
Danso J.O. THE ROLE OF IoT TECHNOLOGY IN CLIMATE CHANGE RESPONSE	60
LEGAL SCIENCES	65
Veklich Maria. THE MEANING OF THE RIGHT TO LIFE IN THE CONTEXT OF MILITARY CONFLICT.....	65
PHILOLOGICAL SCIENCES	70
Postnikova E.I. GRAPHIC LINGUISTICS: WAYS OF ITS DEVELOPMENT .	70
Kulyna I.G. THE MEANING OF THE LEXEME “KAMMER” IN GERMAN LANGUAGE.....	76
Pervushyna I.V., Kurova D.O. THE PROBLEM OF TRANSLATING SYNONYMS IN ENGLISH	81
Сопіна О.А. ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО МОВЛЕННЯ В АСПЕКТИ ДИСКУРСОЛОГІЇ	88
PHILOSOPHICAL SCIENCES	93
Bielska A.S., Matveeva E.O. PHILOSOPHICAL AND THEORETICAL BASIS OF THE FORMATION OF MODERNISM IN EUROPEAN CULTURE	93
Tishko L.V., Nasonov E.M. PERCEPTION OF THE OBJECTIVE AND SUBJECTIVE REALITY OF EXISTENCE	99
PSYCHOLOGICAL SCIENCES	104
Kolomiytseva A.F., Murai S.V., Mannapova K.R. PSYCHOLOGICAL FEATURES OF RESILIENCE OF TEENAGE REFUGEES FROM UKRAINE	104

Тішко Л. В., Насонов Є.М.

СПРИЙНЯТТЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ ТА СУБ'ЄКТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ БУТТЯ

Tishko L.V., Nasonov E.M.

**PERCEPTION OF THE OBJECTIVE AND SUBJECTIVE REALITY OF
EXISTENCE**

Анотація. У статті висвітлюється, що життя людини — це сплав суб'єктивного й об'єктивного, того, що залежить і того, що зовсім не залежить від нас, і ця складна діалектика кожен раз конкретно розглядається філософією на новому рівні і в новій історичній ситуації. При цьому вищою мудрістю у пізнанні навколишнього дійсності є піддавати все критичному аналізу та вміти мислити масштабно.

Ключові слова: пізнання, об'єктивна реальність, суб'єктивна реальність, світогляд, сприйняття

Annotation. The article highlights that human life is an alloy of subjective and objective, of what depends on us and what does not depend on us at all, and this complex dialectic is each time specifically considered by philosophy at a new level and in a new historical situation. At the same time, the highest wisdom in cognition of the surrounding reality is to subject everything to critical analysis and to be able to think on a large scale.

Key words: cognition, objective reality, subjective reality, worldview, perception

Пізнання світу на всіх етапах розвитку філософської думки належало до кола найактуальніших проблем у формі питання про досяжність об'єктивності його сприйняття. Кожен сприймає те, що відбувається через свій фільтр, отримуючи у результаті власну картинку про світ. Тому яким саме він буде – дружнім чи ворожим, простим чи заставленим обмеженнями, несправедливим чи гуманним – кожен з нас відчуває світ по-своєму, будуючи у такий спосіб своє життя та відносини з іншими в ньому.

У контексті філософської науки є доцільним виділяти суб'єктивну та об'єктивну реальність. Так, суб'єктивна реальність – чуттєве сприйняття та раціональне осмислення дійсності людиною. Натомість об'єктивна реальність – це те, що існує поза сприйняттям свідомістю людини та незалежно від нього.

Уже у філософії Давньої Греції можна побачити осмислення метафізичної природи об'єктивної реальності. Так, Анаксимандр одним із перших усвідомив неможливість однозначної визначеності об'єктивної реальності у термінах людського сприйняття, що наблизило філософа до визначення концепції апейрона, кількісно і якісно не визначеного першопочатку всього сущого. Платон взагалі прийшов до висновку, що найбільша реальність полягає не у фізичних об'єктах, а у тому, що він називає формами, або ідеями. Протилежний підхід застосував Аристотель, визначаючи звичайні об'єкти чуттєвого досвіду як найоб'єктивнішу реальність – «первинну субстанцію» [1]. Форми речей він називав «вторинною субстанцією», проте форми – це сутності речей, тому об'єктивне знання для Аристотеля – це знання про форми. У річищі неоплатонічної традиції мислителі Середньовіччя використовували «об'єктивне» та «суб'єктивне» у значеннях, які є точно протилежними тим, що вживають нині. Так, представник номіналізму англійський філософ В. Оккам стверджував, що універсалії – це «не щось реальне, що має суб'єктивне буття або в душі (розумі), або поза душею (розумом). Натомість воно має лише об'єктивне буття у душі (розумі), а це свого роду ментальна картина, що є наявною в об'єктивному бутті, подібно до того, що зовнішня річ вимальовується в суб'єктивному бутті».

У парадигмі філософії Нового часу поняття об'єктивної та суб'єктивної реальності поступово наближаються до змісту, близького до сучасного їх розуміння. Цю еволюцію характерно репрезентує французький філософ Рене Декарт: суб'єктивна реальність краще нам відома, ніж об'єктивна реальність, але знання про об'єктивну реальність є так само фундаментальним, як знання про власну суб'єктивну реальність. Англійський філософ Джон Локк стверджував, що деякі з наших суб'єктивних вражень не відповідають жодній об'єктивній реальності.

Розрив між об'єктивним та суб'єктивним сприйняттям реальності довів до логічного завершення відомий німецький мислитель Іммануїл Кант. Так, у його теорії «речі у собі» означає чисту об'єктивність, тобто – об'єкт, яким він є сам по собі, незалежно від будь-якого суб'єктивного його сприйняття. Людина не може нічого, крім того, що вона існує, знати про справжню природу «речі в собі». Тому наукове знання, за його теорією, – це знання про природу речей, якими вони нам уявляються через чуттєвість, а не такими, якими вони є самі по собі. Таким чином, зміст поняття «об'єктивна реальність» гранично звужується аж до повної втрати смислу у наступних філософських підходах. Так, за формулюванням німецького філософа Йогана Фіхте, об'єктивність «речей у собі» є не більше ніж стан нашої свідомості, по суті – ілюзія. Вона постає з властивості нашого мислення сприймати предмети як незалежні від свідомості.

На основі нової наукової картини світу філософи ХХ ст. вже по-іншому осмислювали сутність об'єктивного та суб'єктивного сприйняття. Так, Ж.-П. Сартр принципово відмовився від філософування з приводу об'єктивної реальності, декларувавши суб'єктивність як перший принцип екзистенціалізму [2]. Він визначав реальність, якою займається екзистенціальна філософія, як єдине буття, у якому існування передуює сутності; буття, що існує раніше, ніж його можна визначити яким-небудь поняттям – і цим буттям є людина, людська реальність. Людина є не лише такою, якою себе уявляє, але й такою, якою вона хоче стати і, зрештою, вона є лише такою, якою сама себе відчуває.

Отже, пізнання світу людиною крізь специфіку його сприйняття нею є тією своєрідною духовною призмою, крізь яку вона пропускає, переломлює свої інтелектуально-духовні запити, осмислює і переживає все існуюче і у такий спосіб реалізує власну людську сутність.

Щоб не впадати у крайнощі, а дотримуватися давнього мудрого принципу “золотої середини”, можна сказати, що світ, у якому плине наше життя – це сплав суб’єктивного й об’єктивного, того, що залежить і того, що зовсім не залежить від нас, і ця складна діалектика кожен раз конкретно розглядається філософією на новому рівні і в новій історичній ситуації. При цьому вищою мудрістю у пізнанні навколишнього дійсності є піддавати все критичному аналізу та вміти мислити масштабно.

Список використаних джерел:

1. Мельник, В. (2022). Об’єктивна реальність. *Енциклопедія Сучасної України* К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-74578>
2. Сартр Жан-Поль (2002). *Філософський енциклопедичний словник* / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ: *Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України*: Абрис, 565 – 742
3. Соммэр, Д. (2018). Мораль ХХІ века. Москва: Кодекс, 480
Філософський зміст світоглядної орієнтації людини. Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13100/>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ:

Тішко Лілія Володимирівна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри філософії, соціології та історії, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна, ORCID: 0000-0002-1979-9495

Насонов Єгор Максимович – здобувач 2 курсу спеціальності 208
«Агроінженерія», Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
Україна